

YAZMANIN NEDENİ

Salgın sonrasında yeni bir dünya biçimleniyor. Bunu şimdiden görenler var. İnsan hayatında da milletlerin hayatında da değişim kaçınılmaz. Yaşadığımız değişimde bunun bir parçası.

Sanat, insan hayatına değişik açılardan çeşitlilik katarken onun çevresi ile zihni ve hayatı arasında denge kurar. Böylece insanın gelişmesine ve kendisini aşmasına imkân sunar. Sanat, insandaki değişimi ilk haber verenlerden olmuştur hep. Bizde ise değişimden sonra dirençle birlikte ona yüklediğimiz yeni anlamla var olma çabası dikkat çeker. Bu sefer sanki eski alışkanlığımızı tekrar etmemek gibi bir yol izliyormuşuz hissine kapılıyoruz.

Salgının hayatın hızını kesen onu sakinleştiren bir yönü oldu ve bu durum bireyin durup daha sağlıklı düşünmesine de fırsat sundu. Toplum yeni oluşacak dünya hayatına kendini nasıl uyumlu hale getireceğine kafa yorarken aydınlarımız dünün korku denizinde boğulmaya devam ediyorlar.

Değişimde bir adım öndeyiz. Lakin edebiyatımız henüz fark etmedi önde olduğumuzu. O geriden gelmeye devam ediyor. Direniyor. Kendini tekrara düştüğünün farkında değil. Aydınlarımız ise halkın söylediği türküden habersiz kendi telaşında ve kaygısında tüm dünyayı ondan ibaret sanıyor. Herkes kendi sahip olduğu manzaranın güzelliğinden söz ediyor. Halkın beklentisinden habersizler. Halk ise dünyadaki değişimin hayatındaki değişime uyumuna kafa yoruyor. Kendi hayat motifindeki güzelliklerin dünyadaki değişimle ilişkilmesini istiyor, talep ediyor, bekliyor.

Bunun anlamlı buluyoruz. Bu motifin dünyadaki değişimle insanlığın üzerinde daha güzel duracağına inanıyor. O soylu motifi daha anlamlı kılmak için renkleriyle oynuyor, müthiş bir gayretle halinin görünür ve anlaşılır olması için çaba sarf ediyor.

Karada bulamadığı umutlarını denizlere, denizlerdeki umudunu kor gibi yüreğinde taşıyor. Bu umudun sönmesini istemiyor. Bu umuda katkı sunacak her insanı bağrına basıyor. Geçmişin belirsizleşmiş, anlamsızlaşmış figürlerini tekrarlamak istemiyor. Zamanı değerli ve verimli kılmak için kendisinin anlaşılmasını istiyor. Bu anlaşılmayı sağlayacak olansa edebiyat. Şiir, hikâye, roman... İstiyor ki bu destan diğerlerine anlamlı yazılsın.

Bizim de elimize kalem almamızın nedeni işte bu. İyi Okumalar.

akalemler

- Selim TUNÇBİLEK
"Genç Kalemler ve Dergi"
"Şiir Şehir"
- Mustafa YILMAZ
"Meneviş"
- Rıdvan YILDIZ
"Boşluğun Gözleri"
- Zehra M.KONŞUK İVECAN
"Yazarken Buldum Kendimi"
- Mustafa İBAKORKMAZ
"Bütünbelirim"
- Hızır İrfan ÖNDER
"Maniler"
- Burhan KALE
"Yedi Şiar"
- Hilal KUTLU
"Tanrılar Okulu Üzerine"
- Vildan Poyraz Coşkun
"Bir Fincan Çay"
- İbrahim SAVAR
"Kekre"
- Kurtuluş ÇELEBİ
"Mum"
"Öylesine"
- Selçuk ŞAMİL
"Virüs"
- Rukiye KAYA
"Pençelere Takılan Dilek"
- Emre KARASU
"Ömre Sığmıyor Öldüklerim"

Yeni Lisan Hareketi, Genç Kalemler ve Dergi

Selim TUNÇBİLEK

Selanik'te çıkan ve bu güne kadar tesiri devam eden "Genç Kalemler" dergisinin bize benzer bir hikâyesi var. Bu hikâyesi pek bilinen bir hikâye değildir. Ve bu bilinmezlik aslında Yeni Lisan Hareketi ve Milli Edebiyat akımı içinde önemle değerlendirilmesi gereken bir ayrıntı içeriyor.

Genel bilgi olarak yeni lisan hareketinin Selanik'te Tanzimat'ın ilanından sonra bir grup genç tarafından çıkarılan Genç Kalemler dergisi ile başladığını biliriz. Lakin düşünce dünyamız için böylesine önemli olan "Genç Kalemler" dergisinin çıkış hikâyesinin ayrıntıların pek bilmeyiz. Daha kuşatıcı bir birikimimiz ne yazık ki her konuda olduğu gibi bu konuda da merak, okuma ve araştırmaya dayalı bilgi değildir. Sohbetler dayalı genel söylemler temelli birimlerimizdir bunlar. Yalnızca meseleyi derinlemesine araştıranların vakıf olduğu bir ayrıntı içerir. Bu dergiye çıkaran gençler Selanik'te Hukuk Mektebi talebeleridir.

Elbette 1909 yılında Genç Kalemler dergisiyle başlayan Yeni Lisan hareketi dilimiz ve edebiyatımız için önemli dönüm noktalarından birisidir. Yüz yılı aşkın bir süre geçmiş olmasına rağmen nasıl oluyor da zamanında küçük bir heves gibi görülen dergi etkisi yüzyıllarca sürebiliyor? Düşünce ve tesir dediğimiz şey bu olsa gerek. Yüz on yıl sonra bile günümüz edebiyatını, sanatını, dilini konuşurken 'Genç Kalemler'e atıfta bulunma gereği hissediyoruz. Zamanında küçük bir derginin başlattığı dilde sadeleşme hareketi günümüze kadar diriliğini koruyarak gelmiş ve gelecek zamanlar içinde tartışılırken anılması kaçınılmaz olan değişimi ve dönüşümü içerdiği de bir gerçek. Kelebek etkisi denilen şey bu olsa gerek. Yani küçük bir kelebeğin kanat çırpmasıyla başlayan doğadaki değişimin nasıl sonuçlar yaratacağını kimsenin tahmin edememesi. Ya da karlı dağların zirvelerinden kopan devasa çığların tetikleyicisinin küçük bir dal kırılmasından veya küçücük taşın hareketinden kaynaklanmasına benzer bir şey.

O halde Genç Kalemler dergisi dediğimiz dergi nasıl bir dergi ve bu dergi kendi döneminde çıkan dergilerden nasıl ayrıldı? Genç Kalemler çıkarken döneminde başka hangi dergiler çıkıyordu. Diğer dergilerle Genç Kalemlerin farklılıkları nelerdi? Başka dergileri bugün sıklıkla anmazken Genç Kalemleri defalarca anmamızın nedenleri neler? Genç Kalemler dergisi kadar sıkı sık anmak zorunda hissettiğimiz başka dergilerimiz olmuş mudur? Genç Kalemleri hala gündelik hayatımızın içine çeken gerçeklik ne? Elbette ki bütün bunları sadece bu yazının konusu içinde cevaplamak oldukça zor.

Pek çok kaynaklar Genç Kalemler dergisinin 11 Nisan 1911'de çıkmaya başladığından söz eder ki bu tarih kesinlikle doğru değildir. 11 Nisan 1911 Genç Kalemler Dergisinin ikinci cildinin ve yeni lisan hareketinin başlatıldığı birinci sayısıdır. Derginin tarihi hayatın kendisi gibi şaşırtıcı ve daha eskidir. Üstelik Genç Kalemler dergisi bu adı almadan önce Hüsn ve Şiir olarak çıkmaktaydı. Hüsn ve Şiir dergisi sekiz sayı çıkmıştır. Sekizinci sayısının çıkış tarihi 29 Eylül 1910¹. Hüsn ve Şiir adıyla ilk sayısı Haziran 1909'da çıkmıştır. İlk sayısında dergi on beş günde bir yayımlanan edebi bir dergi olarak çıkmaya başlamış. Dördüncü sayısından itibaren Selanik'e taşınarak orada çıkmaya başlamış. Selanik'e taşınmasının sebebi ise dergiye Selanik Hukuk Mektebi Talebelerinin çıkarmayı istemesi. H. Hüsnü ve İsmail Suphi iki genç hukuk öğrencisi onlar üstlenmiş bu sorumluluğu. Bu gençler İttihat Terakki genel merkez üyelerinden Dr. Nazım beyin yakınları. Buda göstermektedir ki derginin geri planında sonradan eklenmiş bir deneyim ve kurgu var.

¹ TDV İslam Ansiklopedisi 14. Cilt Sayfa 21 Genç Kalemler Maddesi

Ömer Seyfettin, Ali Canip, Aka Gündüz, Akil Koyuncu ve diğer yazarlar dergiye dışarıdan destek oluyorlar. Hüsn ve Şiir dergisinin asla şuurlu ve derin bir dil kaygısı yok. Kendi halinde edebiyata hizmet gayesi ile romantik yaklaşımlarla çıkmış bir dergi. Siyasi konulardan kendini oldukça uzak tutmaya çalışıyor. Bir süre sonra derginin ismi Akil Koyuncu tarafından fazla romantik bulunarak değiştirilmesi teklif ediliyor. Bu tekliften sonra ismi “Genç Kalemler” olarak değişiyor. Dergi yalnız Genç Kalemler adını aldığı dönem ilk sayısının yayınlandığı 11 Nisan 1911 yılına kadar yayına ara veriyor. Kaynakların Genç Kalemler Dergisinin 11 Nisan 1911’de çıktığına atıf yapmalarının en büyük tesiri işte bu yayına ara verme olgusudur. Bir diğer görüş ise derginin Hüsn ve Şiir adıyla çıktığı dönemlerde yayın düzenine pek uymadan çıktığı kanaatidir ki zannımızca çeşitli aksaklıklardan ötürü derginin yayın sürelerine pek uygun davranmadığı daha doğrudur. Günümüz dergilerinde de gittikçe yaygınlaşan sayı takibi düzeni yayın periyodunu devre dışı bırakan bir durum olduğu da göz önüne getirilince mesele takvim açısından sıkıntı yaratacağı açıktır. Yani bu tarz çıkan dergilerin yayın düzeninden söz etmek doğru değildir. Asıl olan birbirini takip eden sayılarıdır.

Genç Kalemler dergisi 33 sayı yayınlanmış bir dergidir. Dergide düzenli yazan kalemler: Ömer Seyfeddin, Ali Canip, Ziya Gökalp, Kâzım Nami (Duru), M. Nermi, Râsim Haşmet, Aka Gündüz, Nesîmî Sârım, H. Hüsnü, Muvaffak Galib, Âkil Koyuncu, Subhi Edhem. Bunların dışında dergide yazı veya şiiri yayımlanmış daha birçok isim vardır. Ayrıca Ömer Seyfeddin kendi adı dışında “Perviz”, Ali Canip “Yektâ Bâhir”, Ziya Gökalp “Demirtaş, Kaya Alp, Tevfik Sedat”, Kâzım Nâmi “Rumeli Sermuharriri”, Râsim Haşmet “(Aydın) Asfer”, Aka Gündüz “Enis Avni” takma adlarıyla manzum veya mensur eserlerini dergide yayımlamışlardır.

Derginin Yeni Lisan hareketini başlatması Ömer Seyfettin’in Ali Canip Yönteme gönderdiği bir mektupla başlar. Ömer Seyfettin: “Geliniz Canip Bey edebiyatta, lisanda bir ihtilâl vücuda getirelim” diye çağrıda bulunur (T. Alangu, *Ömer Seyfettin: Ülkücü Bir Yazarın Romanı*, İstanbul 1968, s. 158) Bu çağrıdan sonra başlayan Yeni Lisan Hareketin oluşumunu dergide 24 sayı yayınlanan dilde sadeleşme ve şuurlu bir dil anlayışını ortaya koyan düşünceler olur. Bu anlayış asla yabancı kelimelerin dilimizden atılarak yerine arkaik dönem kelimelerin yerleştirilmesini amaçlamaz. Başka dillerden geçen kelimelerde dilin kendi kuralları içinde geçişlerin olması gerektiğini ileri sürerler.

Genç Kalemler dergisinin başlatmış olduğu milli edebiyat ve yeni lisan hareketine karşı İstanbul yazarları ve düşünce adamları ciddi tepkiler ortaya koymuşlar aylarca yaşanan tartışmalar neticesine Merkez olarak İstanbul yazarları Genç Kalemler dergisinin ileri sürdüğü görüş ve düşünceleri edebiyatımız ve düşünce dünyamız için hayırlı olduğunu kabul etmişlerdir.

Milli Edebiyatın oluşumu ve gelişiminde Genç Kalemlere gelene kadar önemli kalemler ve çalışmalar yapılsa da hiç biri Genç Kalemlerin etkisi kadar derin ve güçlü bir etki bırakamamıştır. Genç Kalemlerin Milli edebiyat ve milli dil şuuru oluşumundaki tesiri başka ve farklı görüşlere karşı gösterdikleri tutarlı dengeli yaklaşım ve eleştirileri olmuştur. Genç Kalemlerin ilk çıkışında onu eleştiren pek çok kalem daha sonra bu hareketin içinde yer almaya kendilerini mecbur hissetmişlerdir. O nedenle Genç Kalemler yalnızca bir dergi ismi olmayıp milli ve şuurlu bir doğru duruşun da edebiyattaki adı olduğu için bugün bile tesirinden söz edilen dergidir.

Şimdi yüz yıl önce yayınlanmış bir dergiye niçin yazı konusu yaptığımızı soranlar çıkabilir. Günümüzde yazı dili konuşma dili tartışması farklı bir boyut kazanmıştır. Matbuat konuşma dilini, sanal medya ise yazı dilini oluşturur hale gelmiştir. Bunun üzerine düşünmek sanırım dilimizin geleceği açısından son derece kıymet arz etmektedir. Edebiyatın ve sanatın önemi burada kendini belirginleştiriyor.

Kısaca bir dergi yalnızca bir dergi değildir. Zaman içinde bir dergiden daha fazla anlam ifade eder.

MENEVİŞ

örter sızıntılar okyanusu
boğar usulca ve zarif
herkesler uyur, uyumakta

sen ince büküşlerle kat kat toplarsın da
yeniden döversin dünyayı örse atıp
eve her dönmeyeni, çatlamayan yumurtayı
ağıp da kuruduğunda suyu
ve kendini
yolun geri dönülmez noktasında bulduğunda
yüzünde hayat çekirdeği, yeni bir sanrı doğar
siyanür soluyan esmer çocuklar, tesadüf
gökkuşağı altında ıslak
gülmeye başlar

sarı yeşil mor bu akıntı yıktığında barajları
anlaşılır, her şey kötü bir rüya, gözaçısı
henüz başındayız menzilin
gözlerin düz kahve
amerika sekoyalı

Mustafa YILMAZ**BOŞLUĞUN GÖZLERİ**

Bilirim ki özgürlük büyüyor
Yalnızlığın en iyi arkadaşı olarak meydanlarda
Kır saçları değişiyorum zamana
Artık her şey başka türlü geriliyor

Çocukluğum korkular gölgesiydi
Baba bir yabancı dil hiç anlaşılmayan
Anne ezbere bildiğim şiir
Kime anlatsam bir şeyler buluyor kendinden

Rüzgâr zamansız yara bende
Umut çileden doğan çiçek
Burada yarım kalan her şey bir boşluğun gözleri
Herkes bir dönem uğruyor utançlara

Hep olmayanı istemek ne tatlıydı
Ve yasak şeyler çekti canımız
En büyük günleri
En küçük deliklerden geçirsem bile
Yine İsmail kurban oluyor Tanrıya
Her şey başa dönüyor

Yöremde konaklayan nasırlaşmış nefret
Bela kanımda dolaşan bitmeyen bir grev
Sıradanlaştığım her gün küçük ölüm
Yadırgarım basit bir şeye gülenleri

Aşağı tükürsem sakal yukarısı dert çekimi
Odaya bir keşif çizdim ısrarla
Yaklaşan güneş çelik soluğumda
Parça parça hırpalandı
Fakat boşluğun gözleri üstümden çekmiyor işgalini

Aralık 2019

Rıdvan YILDIZ

YAZARKEN BULDUM KENDİMİ

Zehra Meral KONŞUK İVECAN

Yazıyorum bir şeyler ama kısa kısa bu ara.

Besleyemiyorum onları bir türlü son zamanlar. Aç yetim çocuklar gibi görüntüleri yazılarımın. Bir deri bir kemik kalıyorlar öylece. Aslında beslemeye çalışsam da içleri almıyor. Zorla yedirmeye çalışsam ağızlarına soktuğum her bir kelimeyi sindiremeden çıkaracaklar belli ki. Canları istemedikten sonra yedirilmeye çabalanan sözlerin ne ehemmiyeti olur ki? Yazılarımın istemediği her bir sözcük kıyafetin üzerindeki yama gibi içlerinde besbelli ki emanet duruyor. Yeni bir şeyler yediremiyorum bari yeni kıyafet giydireyim biraz bir şeye benzesinler diyorum. O derece zayıflıkta kıyafet de yakışmıyor ki! Üzerine bir de hasta oluyorlar temelli tıkanıp kalıyor zavallılar. Bu derece zayıflık halinin sonu başkaca olacak değil ya? Kendi derdime düştüm şu aralar teselli de edemiyorum onları. Azıcık dertleşmeye başlasak canlanacaklar ama ona da benim mecalim yok. Sözüm yorgun, gönlüm yorgun, gözlerim yorgun.

Eskiden yazılarım konuşurdu ben konuşurdum. Onlar ne istediğini söylerdi ben ne istediğimi söylerdim. Azıcık itiş kakıştan çokça laf kavgasından sonra işi tatlıya bağlardık. Bulurduk kendimizce bir orta yolu. Bazen onların istediği olurdu; güzel de olurdu. Neme lazım, doğruyu gördüm mü cahil gibi inatlaşmam ya canım. Yazıverirdim onların gönlüne göre. Bakalım beni nereye götürecekler diye heyecan duyması bile güzeldi. Yola çıkarken hedeflediğime bak geldiğim noktaya bak diye bir yandan söylenip bir yandan da kendine karşı çıkan çocuğunun büyüdüğünü fark eden ebeveyn misali biraz şaşkın biraz gururlu bıyık altından gülerdim yazılarımın bu tatlı inatlarına. Bazen kuzu kuzu ne yazsam "Eyvallah" deyip sineye çekerlerdi. Bu zamanlarda hafif kuşkulanmıyor da değildim haa: "Acaba bu keratalar

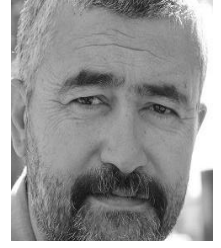
beni dinlemiyor da başlarını dinliyormuş gibi sallıyorlar mı?" Hani tek seferde yazıp bitirdiğim her satırına olur dedikleri itirazsız yazılarım bir elin parmaklarını geçmeyince kuş-kulanmam da gayet doğal diye düşünüyorum. Bazen bazı bölümlerin üzerlerine neon ışıkları düşürürlerdi gözümü alan. Hayran hayran: "Bu benim olabilir mi gerçekten, bunu ben yazmış olabilir miyim?" diye mırıldanırdım güzelliğin sarhoşluğuyla. Bazense kırmızı dönerek yanan çakarlı lamba takarlardı beğenmedikleri cümlelerin üzerine. Yazılarımın içinde bu sözlerin ne kadar sırtıttığını ya da zayıf kaldığını anlayayım da ilk yardımda kurtarılabilecek ilk bölge olarak hafızama kazıyayım o kısımları diye.

Özlemişim her yanımdan sağlık fışkıran neşeli sohbetlerimizi. Beni terk edip gidecekler de bu koca söz deryasında kalemsiz kalacağım, boş defterlerimi seyredeceğim, hiçbir söz tutamadan akşam zihin evime eli boş döneceğim diye korkuyorum. Yazılarımı besleyemezsem onlar ölür. Onlar ölürse ben de var sayılmam. Beni bırakmayacaklarına inanmak istiyorum. Hatta bunun için zorluyorum onları; saklanırlarsa arayıp buluyorum, kaçmaya başlarsa kovalıyorum, acıktırlarsa besliyorum, hastalarsa iyileştirmeye çalışıyorum. Ben onları böyle severken onlar çiğ süt emen insanoğlu gibi nankör olmazlar değil mi? Öylesine rahat sanki dünyanın en normal işini yapıyor gibi sırtlarını dönmezler değil mi? Neden cevap vermiyorsunuz? Bu suskunluğunuz kabul mü ret mi? Ah Allah aşkına niyet okuyamıyorum ki ben!

Şaka maka lafa daldık yazılardan birini de uyandırdık iyi mi? Sormayın kaç vakittir ateşlerde yanarak kendini bilmez halde yatmaktaydılar. Sizi davet etmek onlara da iyi geldi. Bir parça canlandı gözleri açılıverdi. Ne iyi ettiniz de geldiniz, hepimiz!

BÜTÜNBELİRİM

(Rafet Elçi/Litera Yayıncılık)

Mustafa İBAKORKMAZ

Rafet Elçi'nin kim olduğunu, edebiyat ve düşünce dünyasının nasıl şekillendiğini ve Bütünbelirim dışında kalan eserlerini merak ettiren bir kitapla karşı karşıyayız. Elçi hakkında kitapta paylaşılan bilgileri de buraya not edelim. Elçi'nin iki şiir kitabı bulunuyor. Kemiğe Dayanmış Yaralar ve Yolcu. Ardından, Kalbimdeki Monarşi, Kanayan Kafesler, Ruhlar Pipo İçmez, Şair, Ahrar ve Patronun Aşkı adlarını taşıyan altı tane romanı var. Türk Harp Sanatının Sınırları adlı bir tarih çalışması, Şebüsteri'nin Gülşen-i Raz adlı eserinin çeviri ve şerhi de diğer eserleri. Bu kitapların yayın macerası 2003 yılında başlamış. Bir ara dönemin ardından 2011-2016 yılları arasında yoğunlaşmış. Bu tarihlere bakarak, ara dönemin bir çalışma ve hazırlık dönemi olduğunu düşünebiliriz.

Yazar şiir, roman, tarih ve edebiyat alanındaki çalışmalarının ardından Var Olan adlı felsefi bir eserle karşımıza çıkıyor. Bu bilgilere bakarak yazarın verimli bir yazı macerası olduğu sonucunu çıkarabiliriz.

Bütünbelirim adlı son eserinin yazar ve diğer kitapları hakkında merak uyandırdığını belirtmiştik. Bu merakın ortaya çıkışında en önemli etken, Bütünbelirim'in bir önceki kitabı olan Var Olan adlı felsefi çalışmanın bir nevi devamı olması, en azından o kitapla ilişkili olması.

Bu bilgiye ulaşmamızın nedeni ise, Bütünbelirim'in ilk bölümü. Kitap; "Bütünbelirim adlı diyalogun dayandığı temelleri ortaya koyan Varolan adlı diyalogun özeti"yle başlıyor. Bu özet, yani varolan, birbirinin devamı niteliğinde numaralandırılmış 26 parçadan oluşuyor. Toplamı ondokuz sayfa tutuyor. Bu özet kitapla,

kitabı anlama arasındaki ilişki bakımından önemli.

Kitabın geri kalanı; Kendine Kıvrılan ben, Bir tabloyu okumak, Bütünbelirim, Evrende belirim, Tür ve Cins, Tümeller, Hareket yanılgısı, Etkileşim yanılgısı, Evrendeki bütün bilgi, Kendini tanı, Ruh, İnsan nedir, Vektörler, Hiçliğin ilerleyişi başlıklı ondört bölümden oluşuyor.

Bütünbelirim neden bahse değer? Bu soruya cevap verirken aynı zamanda kitabın içeriğine de değinmiş olacağız. Altı adet romanı bulunan bir yazar felsefi metin üretirken hangi yazınsal türden beslenir, yardım alır? Makale mi? Deneme mi? Elbette roman diliyle aşinalığını, felsefi düşüncelerini ifade ederken romanın imkânlarını kullanması doğal.

Bütünbelirim iki kişi arasında geçen diyaloglarla oluşan bir düşünce silsilesi. Konuşanlardan biri soruyor, diğeri de cevaplarını veriyor. Böyle bir tarz, romana hakim olduğunu düşündüğümüz yazara kolaylık sağlıyor. İkincisi, okurun sorması muhtemel sorular da böylece metne dâhil ediliyor. Konuların daha açık ifade edilmesi için imkân aranıyor. Bir diğer özellik ise, Antik Yunan'a ait felsefe metinlerinde kullanılan bu felsefe üretme biçimi, yani diyalog günümüze taşınmış oluyor. Dolayısıyla bu iki yönüyle kitap okur açısından ilginç hale geliyor.

Bir diğer dikkat çekici husus da yazarın dili ve üslubu. Yazar, günümüzün hüküm bilimsel paradigmalarından hareket ediyor. Mesela evrenin varoluşu için büyük patlama temel bir kabul. Görelilik teorisi yine önemli temel kabullerden birisi. Bunların üzerine zaman ve mekân arasın-

da görecelilik konusunu anlatırken, Zenon paradokslarından üzeri kapalı biçimde faydalanıyor. Tüm bunları yaparken kendi düşüncelerini özgün bir dil geliştirerek yapıyor. Zaten ele aldığı konu başlıkları felsefi konular. Bunu kendi kavramsallaştırmalarıyla ifade edince dikkate değer bir felsefi metin ortaya çıkıyor. Mesela kitaba adını veren “bütünbelirim” tamamen yazar tarafından geliştirilen bir kavram. Açıklamalarında zuhur kelimesini akla getiriyor. Ama başka anlamlarla zenginleştirildiği için yalnız zuhurla sınırlı değil. Yazarın bu kavram etrafında anlatmaya çalıştıkları başka düşünürler tarafından ifade edilmiş olsa bile yazar bu kavramsallaştırma ile hem özgünleşiyor, hem de cesurca ve bağımsız bir felsefe üretme çabasının mümkün olduğunu gösteriyor. Yazarın ve kitabın belki en önemli yanı bu. Düşünen ve ifade etmek isteyenler için henüz imkânlar tükenmiş değil. Bunu anladığımız takdirde, felsefi çalışmalar düşünce dünyamızda yeni kapılar açabilir. Bizi zincirlerimizden kurtararak zenginleştirebilir.

Bütünbelirim’i okuduğumda böyle bir yazar ve bu kitapla tanışmam konusunda beni en mutlu eden şey buydu. Büyük felsefe geleneğinin ve günümüz akademiasının, düşünmekten alıkoy-masa bile ifade konusunda bizi baskılayan gölgesinden kurtulmak mümkün. Ortaya çıkmaya, belirtmeye çalışan her düşünce bu iki büyük tesir karşısında ya cesareti kırılarak ya da yok hükmüne konularak susturuluyor. Rafet Elçi, Bütünbelirim adlı bu kitabıyla düşünenler için umut ve cesaret kaynağı sunuyor. Bunu kendi düşünsel macerasını cesurca ortaya koyarak yapıyor. Kitabın içeriği elbette önemli olmakla birlikte, bu

yazıda onu tartışmaya gerek bile kalmıyor neredeyse. Okuyanlar eminim benzer şeyler düşünecektir.

MÂNİLER

- Beklerim bahar gele,
Yâri kaptırmam ele,
Zoruma gitmez ölüm!
Sarılısam ince bele.
- Kaşlarını çatma yâr!
Beni nâra atma yâr
Özledim gülüşünü;
Güneş gibi batma yâr!..
- Gece oldu uyu yâr
Yanına al suyu yâr
Düşmekten korkuyorum
Gözün sanki kuyu yâr!..
- Hastayım inle gönül!
Dertliyim dinle gönül!
Öleceksek ölelim!
Seninle varım gönül...
- Yağmur yağıyor yağmur
Üstüm başım hep çamur
Mecnun Leyla’yı aştı
Ben sırtında bir kambur!..
- Bir yâr sevdim el aldı!
Gönlüm ayazda kaldı!
Tövbe! Bir daha sevmem!
Benden ömrümü çaldı!..
- Kalemim yazadurur
Hayatım güze durur
Tahammülüm kalmadı
Sağlığım bozadurur!..

Hızır İrfan ÖNDER

gözlerin ateşböceği,
bilmedir ellerin,
rüzgâra söylersin şiirini,
yıldızlar yoldaşındır senin,
bir de şair yüreğindesin...

nisan yağmurla hemhâldir,
toprağın sinesindedir med cezir,
selviler sıralıdır yollarda,
kendin olduğun anlarda,
ıslanır çimenler fütursuzca,
kalır elmalar dalında...
ne bahçe mülkündür artık,
ne de şu mağrur yalnızlık umrunda...

dalların ucundadır kırıntısı günün,
önde başlarsın serencama,
yasak elmadan parçadır düşlerin,
her sabah inersin yeni dünyaya,
ellerinde birikir pası denizlerin,
nedamet çağlayandır yolun başında,
dirilirsin her gün kaybolduğun kıyılarda...

çamların tozunu savurur rüzgar,
ihmalin çiçeklerini büyütür zaman,
hep biraz dik başlı, mağrur, isyankar,
kuşların telaşıyla başlar akşamlar...

güzeldir mütemadiyen akan sular
ve binbir secdenin yansıdır huzur,
arınmaktır abı hayat şu fanide...

için acır,
devrilir ağaçlar,
şimşek aydınlatır geceyi,
korkutur yıldırımlar,
dilersin hazinesi sonsuzdan,
açılır ellerin duaya,
alnın yangın yeridir,
sahilde ayak izin turfanda,
boş sözlerle örülür otağ bu fanide...

kırılğan çiçeklere tutunur şiire,
bulutlar kaplar göğü,
tomurcuklanır dalda ağaçlar,
unut bildiğin her şeyi,
bahar yüreğindedir,
güllerse içinde açar her zaman...

sözlerin ağulu ucudur hançerin,
çoşar yüreğinde nehirler derin,
hüzün güneşindir,
farkındadır gelecek renklerinin...

karınca gürültüsüne bürünür sessizliğin,
kara taşlarda kaybolur izin...
altın kaselerle sunulur zehir,
ceylan gözlerini yıkar düşlerin...
serçeler cıvılda panjurlarda,
soğuktur kucağı şehirlerin,
oysa ne kadar çoktur yürekleri
ve bir o kadar azdır merhametleri...

rüzgâr gecenin haykırışıdır,
öpücük kör kütük,
toprağın bağrında sevdamız,
köşe başında mavi sokak lambaları soğuk,
sabahı gözler yine de gün,
yarın kahramandır načara...
bir elinde umudun parlayan yüzü,
diğerinde hırslarının peşinde kayıp,
güneşi perdeleyen bulutlara,
gelincik ve suskun papatyalara alkış...

bu şiiri kimse duyamaz
senden başkası anlayamaz
yalnız ben bilirim imlâsının yerini
noktasını kimse koyamaz
kırık plakta bir eski şarkı
gönlümün alırsın off efkarını
zülfüne dolanır ömrün kalanı
susarsan ateş kalır derinde
gözlerini besler uçurumlar,
kızırır gün akşama döner yüzünü
ellerin gurbetin saçlarına dolanır
gecenin en siyah yerindedir gözlerin,
ahh yalnız seni dilerim yıldız kayınca,
kimseye söyleyemem içimdeki rengini,
ne kadar karışırsın her halinle,
masumiyetin resmi geçidine
efsunlu masalların sıcağındadır ellerin,
şiirle beslenen nehirlerle tutunur aşk,
nereye gideyim söyle bu soğuk ellerimle,
hangi mevsim kabul eder ki beni...

Burhan KALE

Tanrılar Okulu Üzerine

Hilal KUTLU

Önceden okumuş olduğumuz bazı kitaplar kendini ara sıra hatırlatır ve insanı içinde tekrar okumaya iten bir güdü oluşturur. Ve yine bazı kitaplar vardır ki siz onu okumayı seçmezsiniz o gelir ve hayatınızın en karmaşık döneminde, düşüncelerinizin birbiri ardını kovaladığı zamanlarda gelir sizi bulur. Tıpkı Tanrılar Okulu gibi. İtalyan yazar Stefano D'Anna bir okul düşlemiştir. Kendi düşümüze inanırsak, hayal edersek bunları gerçekleştirebiliriz felsefi altında bir hikâye sunmaktadır kitabın karakterlerinden olan Dreamer ise bu okulda düşleyen adama yol göstermektedir. Dreamer sadece kitaptaki hikâyenin dışında, hepimizin iç sesini duymaya davet eder ve aslında gerçeğin görünen de değil görünmeyende olduğunu anlatma çabasıdır. Psikolojik süreçleri barındıran bu kitapta " Ölmeden önce öl" diyen Dreamer bize kendimizi gerçekleştirmemiz gerektiğini hatırlatır, kabuğumuzdan sıyrılıp yeni bir insan olarak hayata tutunmamız gerektiğini anlatır ve Kişi eğer kendini kendi yüreğinde bağışlarsa kendini gerçekleştirme sürecini hızlandırabilir.

Baş dönmesi...

Acı...

Karanlık...

Düşüncelerin ve duyguların suç ortaklığı...

'Oluş'un başıboş parçacıkları...

Kesici bir ışık demetinin varoluşunun karanlıklarını yarıp geçmesi.

Acı...

Baş dönmesi...

Karanlık...

Derin bir kesik...

Ardında karanlık...

Ve yine acı!

Ona doğru uçuyorum, yaklaşıyor, giderek büyüyor,

Geçmiş yıllarımın solgun gezegeni...

Yeren ineceğim... Ama nereye?

Ne bir boşluk, ne bir geçit,

Ne de bir milimetrekarelik samimiyet,

Düşüncelerimin kayalık bozkırında.

Bir boşluk beni yutuyor...

Karanlık... Acı... Baş dönmesi...

Bir kasaba hastanesinin küçük odası...

Dezefektan... Hastalık ve çaresizlik kokusu.

Kımıldamadan yatan birinin önünde diz çökmüş,

Kalbi kırık bir kişi...

Ona yaklaşıyorum...

Dehşet içindeki o adam...

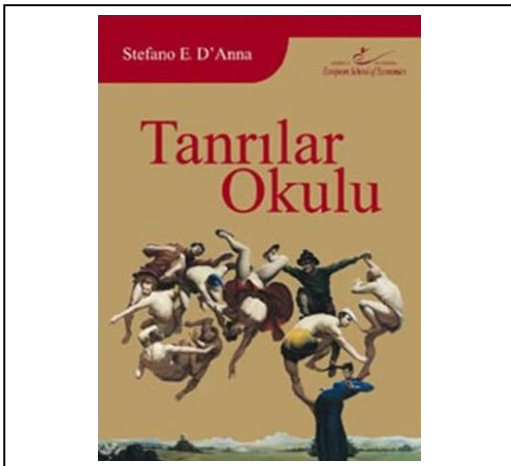
O benim!

(Sayfa 40 / Bölüm 9' dan bir alıntı)

Hayatımızda başımıza iyi veya kötü her ne gelirse bu bizim sorumluluğumuzdadır. Hayatta başımıza gelen kötü olayları kendi seçimlerimiz demek yerine inkâr edip; şu yüzden, bu yüzden, onun yüzünden dediğimiz için altından kalkamayız. Nasıl ki başarılarımızın arkasında duruyorsak yanlışlarımızın da arkasında durmalıyız böylece kendi zihnimizi özgürleştirmiş oluruz. Hayatınızı sorgulamanın zamanı geldiğini ama bunu nasıl yapacağınızı düşünüyorsanız bu kitap şiddetle tavsiyedir. Hayata düşünsel olarak sınır koymanın, eylemsel olarak hayatta yapmak istediklerimizi, bu tarz yaşamaya mecbur olmamıza bir sürü etkilerin yorumlanmasından kaynaklanan nedenlerden olduğunu görmemize aracı bir kitaptır. Başımıza gelen her şeyi biz yaratırız, bunu görmez ve kabul etmezsek her seferinde geçmişi tekrar yeni bir eski geçmiş olarak yaşamaktan kurtu-

lamayız. Düşlediklerinizi yaşarsanız gerçek eşittir düş artı zaman... Ve inanmak için görmeyin, beklemeyin, inanın ki görebilesiniz. İnsan, özünde taşıdığı tamamlanmamı psikolojiyle, içsel bölünmesiyle, çatışmasıyla ve bütünlüğün eksikliğiyle zihinsel olarak hastadır. İnsanın, içindeki bu bölünmüşlüğü, çatışmanın, yalanın farkına varması iyileşmeye doğru yani bütünlüğe ve yaşama doğru yol alması demektir diye yazar bir nevi bize, varlığın ruh ve beden bütünlüğünü sağlayacak formüller sunmaktadır. Var olma konusunda açılan yeni bir kapı, okudukça derinlere inilen ve daha da derinlere inme arzusunu içinde uyandıran, her okurun kendi bakış açısına ve hayat felsefesine göre değerlendirebileceği ve hayatınızda size gereken tavsiyeleri veren bir kitap.' herkes kendin de neyi ekerse daima ve yalnızca onu biçer. Tohumda, harman da sensin. İşte bu nedenle tarihteki bütün devrimler hep başarısızlığa uğramıştır. Onlar dünyayı dıştan değiştirmeye kalkıştılar, su birikintisindeki görüntünün gerçek olduğunu sandılar. Bundan böyle yardım almak için dünyaya bel bağlama. Sen onun ötesine geç! Dünyayı geliştirenler, ancak dünyanın ötesine geçenlerdir. (Do not rely anymore on the world for help. Go beyond it! Only those who have gone beyond the world can improve the world).

Ve son olarak " Düşle, düşle, düşle... Asla düşlemekten vazgeçme. Gerçeklik arkasından gelecektir". (Sayda 108 / bölüm 18'den bir alıntı) '

bir fincan çay

rüzgar bugün
esiyor alabildiğine
baygın yosun kokusuna bulanmış

özlemle
yaz akşamlarına dönmek istiyorum
batan güneşin renginde
yüreklerimiz
saçlarımızla birlikte tutuşsun
tutuşsun da
görünmese yangın kulesinden keşke

onu elinde fırçasıyla gördüm
sanki muazzam bir sanatkar
tıpkı usta gibi
esen rüzgarı arkasına alan
miyop bir oğlandı gördüğüm
elinde kendi gibi dağınık bir fırça
fırçasından çıkan sırça konağı
sırça konağa tünemiş
anka kuşunu gördüm
anka kördü

şehir akıyor karanlıklarından
bilinen- bilinmeyenler
geçiyor
tüm renklerinden boşalıyor şehir

çok uzaklardan geliyoruz
birçok şeyi halletmiş
ama
bir çok şeyi de kaybetmiş
gözlerim
el eden bir dostta
bir de çay fincanında...

Vildan Poyraz Coşkun

30.11.2019

KEKRE

İbrahim SAVAR

Kızınca sıkar yumruklarını. Kemiklerini unufak etmek ister sanki. Anası korkardı bu halinden küçükken: Hele hele, derdi, nasıl da çıkarmış boyun damarları... Salih'in anası yok artık. Yumruklarını da oyun olsun diye sıkıyor hanidir.

Sırtını duvara verir de kimi zaman kapar gözlerini. Şahin Usta neredense bulunup gelmiş olur. Çöker karşısına. Önünde domates, ekmek, salatalık, taze biber bir de... Üzüm de almış olur o gün. Bir tuhaftır tadı. Dişini kamaştırır insanın. Bir adı vardır ya, bilemez bir türlü. Olsun, yine de yiyecektir.

- Gene mi domates ekmek?

- Gene...

- İyi bak oğlum kendine. Et ye arada. Zor iş bizimki, domates ekmekle olmaz.

Aynı kalfaların dediğini söyler usta da. Çadır kebapçısına gitmeyişi herkese dert olur. Ama kızmaz Şahin Usta'ya. O, gülerek söyler lafını. Bir tek çalışırken gaddardır. Taş, dedi mi, elinin altında olmalı fayans; harç, dedi mi, kova-yı boşaltmalısın yere. Makine gibi elleri, taşın dört köşesini yoklayıp tam kararında tokmakla-yarak oturtur yerine. Olacaksa onun gibi usta olmalıdır.

- Evde durumlar nasıl?

- İyidir.

Yumrukları bir daha sıkılır. Daha bir sert. Çamur rengi dişleriyle eniştesi olacak adam diki-lir karşısına. Bir de kemik saplı bıçak: Üst çek-mecede durur. Ablasının morarmış parmakları soğan doğrar kimi zaman. Soğan kokulu, kemik saplı bıçak Salih'in aklının üst çekmecesinde durur. Elleri sıkılıyken, eniştesinin dişleriyle be-raber düşer aklına.

Şahin Usta üzümünden koparıp atar ağzına. Yüzü ekşir. O da getiremez aradığı kelimeyi. Babası ne çok söylerdi; her üzüm yediğinde bel-ki. Bütün üzümlerin tadı aynı mıydı, yoksa baba-sı o lafı demeyi mi severdi? Anası ölür ölmez Bitli Hatçe'yi oturttu anasının mis gibi döşeğine.

"Yakasında kırmızı bitler yürür o pisin" derdi anası. O zaman da sıkı yumruklarını. Gözlerin-den yaşlar aka aka bekledi zifaf odasının kapı-sında.

Bir dükkân vardır mahallede: Tam top oy-nayan çocukların küfürleştiği köşede. Camında kırmızı deri bir ceket... Saçı kirpi gibi bir manke-ne giydirilmiş. Bir kolu havada: Otobüsün tuta-mağına uzanmış gibi. Gülünçtür. Ama gülmez Salih. "Kırmızı motorla beraber bunu da almalı" der. Çocukların topu yuvarlanır önüne. 'Bilerek yapıyor piçler!' diye düşünür. 'Zayıf takıma dü-şürüp gazoz ısmarlatacaklar kendilerine. Eşek bile bir kere basar aynı çukura.' Ayakkabısının burnunu iki kez yere vurur. Bir filminden görmüş olur bunu. Sonra bedeninin bütün kuvvetini sağ kalçasına toplayıp abanır topa. Sekiz on çift göz daha havadayken karşı kaldırıma atar kendini. Bunlara kaptırmayacağı her gazoz parası Salih'i kırmızı motora bir adım daha yaklaştırır. Üstelik bir de ceket vardır şimdi.

- Sen bakma öbürlerinin lafına. İyi çocuk-lardır aslında. Bir yıla varmadan kaptın mesleği, çekemiyorlar.

Tamı tamına böyle demiş olur Şahin Usta. Üzümün ardından bir parça da ekmek koparır bu kez. Akıllı adam! Sevincinden günlerce uyku girmez artık gözüne. Uzun bir yolun sonuna varmış sayar kendini. Derviş Kaptan elimden tutmasaydı halim nice olurdu, diye düşünür böyle zamanlarda. Duvar dibinde kalmış bir öksüzdü: Bir fazlalık, lüzumsuz bir boğaz. Çekip aldı kamyonu. "Gel seni şehre götüreyim, ablanı da buluruz orada".

Her cumartesi tatlıcıya uğrar. Tulumba, şöbiyet, lokma... Buncağız şımarmayı hak görür kendine. Yarım kilo da eve alır. 'Zafer sever.' Çakmak taşı gibi gözleri vardır Zafer'in. Bir duy-duğunu bir daha unutmaz. Günler sonra teyp gibi sayar döker. Dayı der de başka bir şey de-mez. 'Zafer okumalıdır. Savcı olmalıdır.' Kalın kitaplardan, filmlerdeki gibi, falanca kanunun

filanca fıkrasını göstermelidir. Salih de, Zafer'in Derviş Kaptan'ı olmalıdır bir yerde.

Evin önüne varır. Ablasının sesi dünyaları tutmuş olur. Eniştesi iki gündür yoktur ortalarında. 'Kim bilir nerelerde söndürdü feneri. Döndüğüne göre parası bitmiş.' Yumrukları bir daha sıkılır Salih'in. Çimentonun yol yol çatlattığı on yedilik elleri öfkenin şeklini alır. Ecnebi yapısı eski binanın uzun ve karanlık girişini üç adımda aşar sanki. Yanaşır kapıya.

- Verdim işte hepsini.
- Yetmez bunlar.
- Canım çıktı onu kazanana kadar. Üç

ev temizledim.

- Aklını kullansan o kadar yorulmazsın.
- ...

Kemikleri çatırdar Salih'in. Bıçağı çeker alır yerinden. Pazıları titrer. Kırmızı bir motor geçer Salih'in aklının caddesinden. Yel gibi. Kırmızı, deri bir ceket giymiş biri vardır üstünde. O da Salih'tir. Bir Salih de Şahin Usta'yla sohbette. Sıkılı parmaklarının arasından kan damlar evin eşğine.

- İncilerin dökülmez. İki dakikalık iş. Hem güzel de sayılırsın daha.

- ...

Titreyen kollarından tutup Salih'i mahkemeye çıkarırlar. Kırmızı bir bit, babasının koyundan çıkıp Salih'in boynuna tırmanır. Elleri kelepçede, çekip alamaz. Savcı parmağını sallayarak konuşur. Konuştukça Zafer olur. Kalın kitabın en yazılı sayfasını gösterir. Bu, bu, bu der.

Evin kapısı açılır birden: Zafer. Yaşlı gözlerle gelip dayısının bacağına sarılır. Salih'se ne yapacağını bilemez. Ağzında aynı o buruşuk tat, elinde yarım kilo lokma, kalakalır.

Kemik saplı bıçak Salih'in elinden yere düşer.

*

Biri ayağıyla dürtükledi Salih'i. Şahin Usta'ydı. 'Kalfalarla birlikte çadır kebağısına gitmiş' diye düşündü. Çimento kâğıdından sofraya öylece duruyordu hâlâ. Usta eğilip üzüm kopardı salkımdan. Şaşırdı Salih. Yüzü buruştu ustanın. Sonra bir mucize gibi o laflar döküldü dilinden:

- Amma da kekreymiş üzümün!

Dua

Allah gönlüne göre versin derlerdi de
Bu denli isabetli dua ettiklerini
Seni gördüğümde anladım

Öylesine

Öyle zamanlar olur ki seni sevmekten başka
Elimden hiçbir şey gelmeyebilir

Kurtuluş Çelebi

Virüs

Hayat çizgin uzunca,
Akıl çizginde noksan kıdem...
Kalpte boylam, o da tamam!
Oysa tükenmiş enlem...
Ancak falında keder mevcut bir kaç dirhem...

Ağzın bağlanmış hayret daha yaşarken,
İnsanlığın zulme sessizliğinden mülhem...
Alınma üstüne kimse yerlisi değil yalan dünyanın,
Bu yüzden Âdemle beraber yere inmiş cehennem...

Gözlerin ela yok yeşil de var biraz
Az da kahverengi, rüyaların tozpembe...
Renkli dünyana yakışmamış bu işkence!
Sahi nedendir kıyıya vurması gemilerin
Ya da el ele tutuşmamak mesela?

Hangi mücerrede bağlanmış bu mesafelerin!

Selçuk ŞAMİL

PENÇELERE TAKILAN DİLEKLER

Rukiye KAYA

Parmaklarımın arasında hızla dönen kalem ve uğuldamanın kulaklarımda yaptığı yankının dönüşü... Odak noktamı kesmeden gürültü oluşturan sohbeti dinlemeye çalıştım. Tam birkaç cümle algıma yakalanmıştı ki kahve fincanının masama bırakılması ile kalem parmaklarımdan kaydı. Dolma kalemim metal klipsi takırtılar çıkartırken garsonla göz göze geldik.

Mesleki gülüşünü sunup uzaklaştı, kahve dumanları genzime dolmaya başladığında dakikalardır duymaya çabaladığım sesler net şekilde ulaştı. Adımı iştince sıcakık pişmanlık kollarını dolamaya başlamıştı. Nasıl bahane sunarsam sunayım yaptığım saygısızlığı ve ideallerime tersti.

Kendimle tartışmaktan kahveden aldığım dalgın yudumla ağzım yandı ve hızla su bardağını kavradım. Daha önce gürültüden anlaşılmayan konuşma artık istemesem de ulaşıyordu. Bu da saniyeler sandığım o vakit oldukça uzun ve kafe boşalmış demekti. Derin bir nefes verdiğimde aynı ses tonundan cümleler döküldü "Ne kadar çabaladığım umurumda değil! Güven eksikliği olan, insanları aşağılayıcı tavırlar sergileyen takıntılı... Hasta!" sona doğru yükselen sesini masada bulunan ve yine şirketten olduğunu düşündüğüm insanlar bastırdı.

Aralarında kısık sesle mırıldanmaya başladıklarında kahveme odaklı gözlerimin buğulandığını fark etmiştim. Kırıştıran bulanıklığı dağıtıp boynumdaki atkıyı iyice yüzüme çektim. Bir süre kendi nefesimin sıcaklığı ile bekledikten sonra hızla kalkıp kasaya uzattığım fazla parayı umursamadan dışarı attım kendimi.

Ocak ayının o keskin rüzgârı atkıdan sızarak burnuma nüfus ederken titrediğimi anlamayacak kadar dalgın hızlı adımlarla devam ettim. Düşünceler beynimi köşeye çekmiş sorguluyordu sanki arkadaşımın bir hafta önce

söylediklerine inanmadığım için sinirli hissediyordum. Yoksa daha önceden söylemediği için kırgın mı, belki de duyduklarımın sonra ve gerçeklik payını tattıktan sonra küskün.

Örnek olur, yardımım dokunur ve çekingenliğime inat bana yaklaşmalar umuduyla uzattığım o eller yanlış anlaşılmış. "Senden nefret ettiklerini söylediler." Amacım insanları nefretten uzaklaştırmaktı, "Hakkında asılsız dedikodu yayıp dalga geçiyorlar." Dedikodu hayat bitirir derdi babam. Dalga geçmek... Bunlara en son ortaokulda maruz kalacağımı düşünemiştım, liseye kadar. "Bence seni kıskanıyorlar."

Adımlarımla birlikte düşüncelerimi de aniden durdurdum. Buz kesmiş gökyüzüne savaş açmış gibi kötü düşünceler zihnimden kanıma karışıyordu. İçime saldıran buzdan kılıçları kalbime tarifsiz yaralar açıyordu ve ben teslim oluyordum. Yıllar önce doğrulduğumda ve titreyerek ilerlemeye başladığımda karşıma çıkacakları biliyordum. Neden şimdi açtığım savaşa tek atakta bulunmadan silahlarımı döküyordum!

Çatılı kaşlarımı gevşetip başımı ayakuçlarımdan kaldırıp gökyüzüne çevirdim. Kara bulutlarla saklambaç oynayan kış güneşi neşeyle parlıyordu. Dudaklarım gerilirken buzun çözülmesini hissediyordum. On üç yaşına kadar zorbalığa ve aşağılamaya uğradıktan sonra başlamamış mıydı bu savaş. O zaman söz vermemiş miydim "Ne olursa olsun sevgi, saygı, hoşgörü ve kendimden ödün vermeden savaşacağım."!

Annemin söylediği ninni tatlı melodisiyle son buzdan kılıcı parçalarken adımlarımın beni sürüklediği parka göz gezdirip bankıma çöktüm. Daima geldiğim bu eski parka ektiğim her anı ve düşüncemin tohumları filizlenmiş şimdi bana

ders veriyordu. Öğüt verir gibi sallıyordu dallarını, koca çınarlar olmak için serpilmek istiyorlardı. Gelişmeleri için yoluma, savaşıma devam etmem gerektiğini fısıldıyorlardı.

Geride bıraktıklarım, yanıma aldıklarım, şimdi ayaklarımı bağlayıp yürümeme engel olanlar... Karşımda banklarda oturan onlarca insana dönüp baktığımda anlıyorum ki yaşın kaç olursa olsun, hatalar pençelerini çıkarmış büyük açlıkla bizi bekler. İllaki saplanırlar ve canını acıtmadan bırakmazlar.

Ayağa kalktığımda yetişen ağaçlarımın gövdesini nazikçe sevip dallarına sevgimi fısıldadım. Onlardı beni şimdiki halime dönüştüren. Diğer insanlara teşekkür edip şirket binasına yürümeye başladım. Gelirken zihnimin soğukluğundan, giderken de savaşımın tatlı heyecanı bedenimi ele geçirdiği için havayı hissetmiyordum.

Soluk soluğa kapıya geldiğimde güvenlik telaşla yaklaştı “Efendim! Haber vermeden ayrılmışsınız, şoförünüz sizi arıyordu.” Benden yaşça büyük güvenliğe tebessüm sunup başımı salladım. “Ben haber veririm hemen kendisine. Lütfen bu kadar endişelenmeyin.” Şok olmuş ifadesi geride kalırken selam veren tüm çalışanlara güzel bir tebessüm sunmuştum.

O parkta durup tarttığımda istemeden amaçlarımı kenara atıp içinde olmak istemediğim hayat düzenine kapılmıştım. Tek amacı işinde ilerlemek, gözü para ve şöhret haricinde bir şey görmeyen, başarısızlık karşısında sabredemeyen birine dönüşmüştüm. İçimde, özümde yaptığım işlerle savaşımı sürdürüyordum ama devam eden diğer hayatımı ihmal etmişim.

Kurtulma zamanı geldiğinde tekrar ayağa kalkmaya gücenmeden tozlarınızı silkeleyin. Sıradanlığın o yapışkan toprağını atın üstünüzden ve gülümseyin. Son adımımı sorumlu olduğum bölümün kapısından içeri attığımda işe geç gelmemi garipseyen onlarca surat bana döndü.

Hepsinin üzerinde tedirginlik hakimdi ve arkadaşımın bahsettiği dedikodular oldukça hızlı yayılmıştı. Sesinden tanıdığım ve daha önce ters bakışlarını yakaladığım kadına gülümseydiğimde dumura uğrayan suratlardan çoğunluğu işine dönmüştü.

“Herkese kolay gelsin arkadaşlar, bugün biraz geç kaldım kusura bakmayın.” Özür dilemek yerinde ve dozunda ise küçülmek değildir. Baş selamlarına karşılık verip odama geçtikten kısa süre sonra genç çalışanlardan biri kapımı çaldı.

“Evet?” değişimin getirdiği gerginlikten olmalı çekingence girdi söze “Efendim... Tasarım konusunda iki bölüm arasında anlaşmazlık sürüyor. Sizin fikriniz gerçekten etkili oluyor ama...” her ay tasarım fikirleri sunulur ve birini seçeriz. Lakin her ay benim bölümde çıkan tasarımı seçildiğinden diğerleri isyandaydı.

Gülümseyip çekmecedan gönderilen diğer parçaları çıkardım. “O zaman diğerleri ile toplantı yapalım ve en çok beğenilen parçaları birleştirip yeni bir konu oluşturalım.” Genç adam neye şaşıracağını bilememiş vaziyette gözlerime baktı. Kaşlarımı kaldırıp soru sorarcasına oynattığımda silkelenip selam verdikten sonra çıktı.

Devamında sürekli gelip giden çalışanların şaşkın tepkilerini içten gülümsemeler sundum. Aslında özümde dönüp kabuklarımdan kurtulmam bana da yaramıştı. Sıkılmıyor, yorulmuyor, kararlı hissediyordum. Son imzaları atıp çıkmak için toparlanırken kapım çaldı. İçeri giren kadın oldukça temkinli yaklaşıyordu.

Duyduklarımın içinde en büyük nefreti besleyen kişiydi sanırım. Öyle umuyordum... Gülümseyip söze girmesini bekledim ve diğer yandan imza atmaya devam ettim. Ses gelmeyince başımı kaldırıp kadının gözlerine baktım. İnceliyordu, arıyordu, merak ediyordu. Belki de bu ani değişimin kalıcılığını tartıyordu ya da içinde beslediği bir nefret canavarı vardı ona yemek avlıyordu.

İnsanlar çeşit çeşittir, amacımız nefes almak gibi dursa da benliğimizde beslediklerimiz vardır. Bunlar iyi kötü bizi oluşturur. Karşımda duran bu bedende eski yaralara sahip olabilirdi, benliğine nefret yerleştirmiş hırsını oradan çıkarıyor olabilir. En basitinden hataların pençeleri yakalamıştır. “Diğer bölümlerle ortak tasarım oluşturma kararı almışsınız.”

Başımı olumlu anlamda salladığımda gözlerindeki har artmış gibiydi “Biliyorsunuz ki

tasarımı seçilen birim o ay maaşına ek alır efendim. Bunca zamandır uğraştığımız işi başkalarıyla mı paylaşacağız?” sözlerinin bu kadar şaşırtacağına inanmazdım. Hırsı fazla beslersen seni bedeninden söker ve uçurumlara sürükler.

“Düşünce biçiminizi anlamaya çalışıyorum lakin aylardır bizimki seçiliyor ve bu diğerleriyle aramıza soğukluğa neden odu. Bu işte tüm dallar birlikte çalışmaz ise elimizde tek başarı tasarım fikrimiz olarak kalır. Satış oranlarımızda düşüşler var bence bu yöntemi denemekte de fayda var. Size de hak veriyorum ama-” gözlerini devirip kollarını göğsünde bağladı.

Beden dilinde bana karşı olacağını haykırıyordu. Hâlbuki bugün değişimim yüzünden çoğunluk olumlu yanıt veriyordu. Birkaçından gülümsememe iltifat bile almıştım. Kırılan hevesimi takmadan kararlı bakışlarımı yüzüne diktim. “Hak vermeniz olayı değiştirmiyor. Tamam, arayı ısıtmak için kullandık bu yöntemi ama ortaya karmaşa çıkacaktır. Tek fikrin düzenini nasıl yakalayacağız?”

“Departmanımızda kaç kişi çalışıyor?” beklenmedik sorum afflatmıştı. “Son gelenler ile kırk iki.” Kafamı sallayarak son sayfaya imza atıp sert kapağı dosyaların üstüne kapattım. “Tasarımın her aşamasında ve diğer kısımlarda hepinizin dokunuşu olduğunu biliyor musunuz?” duraksamasından faydalanan sözlerime ciddi bir yüzle devam ettim.

“Eğer tekelliğin getirdiği düzen istiyorsak sadece bir kişiyi seçmemiz gerekir, lakin ufak bir dokunuş olsa bile herkesi plana dâhil ediyorum. Evet, bir süre karmaşa yaşanacak ama kötü sonuçlanacağını sanmıyorum. Onlarda başarı için çalışıyor bizde. Yardımlaşmak ne zaman kötü sonuçlandı?” suskunluğu devam etti ve harekette bulunmadı.

Gülümseyip ses tonumu yumuşattım “Lütfen bunları dert edip kendinizi yormayın. Başarılarımız için daha fazla çalışalım. Ve birbirimize değer verelim, fikirlerinize daima açtım hala açığım.” Kısa bir baş selamından sonra hızla odadan ve ofisten ayrıldı. Oturduğum yerden olanları düşününce, canavarının altındaki aslına ufak bir dokunuş yapma ihtimalimle

mutlu olmuştum.

Hazırlanıp soğukla kucaklaşırken derin soluklarımla beni bekleyen şoföre ilerledim. Sıcak dalgalar dudaklarımdan ve burnumdan fırar edip yayılıyordu. İşte böyleydi... Tek düze ve hata dolu yaşamı düzeltmek için attığın ku-laçlar böyle dağılıp gidiyordu. Ama havanın yok olmaması gibi asla yok olmuyordu. Bir gün haberin olmasa da amacına ulaştığına inanabilirsin.

Dilek kuyusunun dibinde bekleyen maaşum bir çocuğun saf inancıyla yoluma bakmam yeter. “Efendim...”

“Benim hatamdı, özür dilerim. Bir daha sana haber vereceğim, işinde sorun çıkarmak istemem. Gidelim mi?” şoför gülümsememe ve bana baktıktan sonra mahcup ifadesiyle kapımı açtı. Sıkı sıkıya kavrayan pençeleri sıyırıp attığım omuzlarımla tekrar yüklenmiş savaşıma.

Şiir Şehir

Anadolu’da yalnızlık
Türkü gibi duran
Eski bir Selçuklu şehri getir
Şairin kalbine koy
Üstüne de bir yüce dağ
Kondur

İnsanı anlamak
Ancak Böyle mümkün olur

Ey Allahtan korkmaz
Erciyes’siz
Sana da bana da yazık olur

Say ki Gesi bağlarında
Yitirmiş yârini aranıyordur

Selim TUNÇBİLEK

Bakkal, ona bakmaksızın "Al!" diye eline tutuşturdu bozuk paraları. 'Son raddesi bu kadar ucuz muydu?' Diline pelesenk ettiği zikri tekrarlıyordu bilinçsizce: 'Ölüm de bir hekim, ölüm de bir hekim...'

Körkütük ve tek savunmasıydı bu. Titreyen vücuduna, şakaklarından inen ter tanelerine karşı.

Daha soğukkanlı olacağını düşünmüştü aslında. Ama adrenalin son kozunu oynuyordu bedeninde.

Bakkaldan çıktıktan sonra adımları hızlandı evine doğru Ferhat'ın. Kaldırımın kenarındaki buruşmuş pet şişeyi ve mendili hemen yanındaki çöpe bıraktı. Evin kapısından girip içeride duvara yaslandı.

Nefesinin, kalp atışının ve duvar saatinin sesini dinledi. Hepsini düzenli, istikrarlı, sinir bozucu. Kol saatini bileğinden çözüp muşta gibi giydi eline. Gri duvar saatinin merkezine son gücüyle vurdu. Saatler paramparça olana küçük cam parçaları kollarına ve yüzüne değene kadar devam etti. Çünkü tahammülünü yitirmişti stabil olan her şeye. Hiç düzelmeyen, değişime kapalı, önlemek mümkünken önlenemeyenlere. Aynı kelimeleri tekrar eden şarkılara, düşüncesini ağaç gibi hareketsiz ve kurumaya bırakanlara. Aslında ruhlara, beyinlereydi öfkesi. Maddeler, cansız birer kurbandı. Nefesi yavaşlamaya başladı, yorgunluk çökmüştü bedenine. Uyku isteyen bir yorgunluk. Elini ve yüzünü yıkadı. Aynaya bakmaya gerek duymadan çıktı evden. Bu tükenmişlik sendromunun alametlerindendir. Bir de ona yakışan bir işi olsaydı. Mesela büyük plazalarda bir beyaz yakalı. Ya da doğuya atanan bir öğretmen ve ya asker. Ne münasebet! O sadece çöpçüydü. Belediye çalışanı diye yumuşatmaya gerek yoktu.

Çöpçüydü işte. Utanma, gocunma ya da gurur duymuyordu işiyle. Hissizdi. Sadece bir mes-

lekti çöpçülükte. Abartılacak bir durum yoktu. Sadece işini doğru ve dürüst yapmaya çalışıyordu. Alışmıştı insanların Ferhat'ı elinde süpürgeyle görünce telaşla yediklerini yere attıklarına. "Kırlet abi, boşa mı maaş alıyorlar!" diyenleri 'devletin avukatı boşa mı maaş alıyor şunları boğazlasam' demeyi de bırakmıştı çoktan.

Belediye başkanına gidip 'geri dönüşümlü maddeler için ödül koyalım hem israf olmaz hem öğrencilere harçlık olur' dediğinde: "Vallahi Ferhat, iş yükün azalsın istiyorsun anlıyorum da bütçemiz uygun değil." cevaplarına da alışmıştı.

Yalnız başına yaşıyordu kiralık evde. Kitaplardan başka şeylere de para harcamazdı kolay kolay. Sivil kıyafetleriyle edindiği arkadaşları üniformasını gördüğünde tanınamışlıktan geliyordu. İnsan saygıyı yalnız insan olduğu için hak eder sanıyordu. Dünyadaki atık maddelerle ilgili belgeseller izliyor, araştırmalar yapıyordu. Afişler hazırlayıp mahalleye asıyor. Yolda gördüğü insanlara tane tane anlatıyordu.

'Sen mi kurtaracaksın dünyayı?'

Bu gereksiz soruyu duydukça öğürme uyandırdı içinde. Daha neler yapmamış neler anlatmamıştı, ama hiç bir şey değişmemişti. Aynı sabitlikte devam etti mahalle(li)nin kirli ömrü.

Beldenin çıkışında bir uçurum vardı, sadece bir defa gördüğü. Saatlerce yürüdü. Toprak güçsüzdü. Şekilsiz ve büyük kayalar vardı. Dalgalar hep aynı hacimde su getiriyor kayaların aynı yerlerine çarpıyordu. Bu düzenli melodiye daha fazla dinlemek istemedi.

Derin bir nefes alıp bir adım daha...

A•KALEMLER

Şiir Vakti Dergisinin Ekidir.

Sahibi : **S.TUNÇBİLEK**

G. Yayın Yönetmeni: **Selim TUNÇBİLEK**

Y. İşleri Müdürü: **Mehmet TUNÇBİLEK**

Adres : Gesi Cumhuriyet Mah. Çarşı Sokak Tunçbilek İş merkezi No:4/C Melikgazi - Kayseri

İki Aylık Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi

e-posta: akalemlerdersisi@gmail.com

Yıllık Abone : 60 TL.

Kurumsal Abone :100 TL.

Baskı : Geçit Ofset

Satış : www.epazardanal.com

